M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.

Ser. 117

Title: Ekadashi Kātha

Satra

Incomplete

Shri Ekādashi Katha	: ~~Title~~
	: Author
	: Editor
Sam. 1728	: Year, Vols.
	: Publisher
	: Remarks

117

117

॥७॥ पठेन्नमो नारायणाय नमः॥ ऋतुर्न उवाच॥ एकादश्युपवासस्य घेकनक्तेषु पुनः नक्तस्य च विशेषे
ण फलं ब्रूहि जनार्दन॥१॥ श्रीकृष्ण उवाच॥ हेमंते चैव संप्राप्ते मासि मार्गशिरे पुनः॥ शुक्लपक्षे तथा
पापघ्नी या सैकादशी स्मृता॥२॥ दशम्यां चैव नक्तं चैकभुक्तं विपश्चिद्व्रता॥ ततः प्रातःसमये लवाति
पमसर्वकं॥३॥ मध्याह्ने च ततः पश्चात्स्नानं शुचि समाचरेत्॥ प्रथमं च गृहे स्नानं वापीकूपे तु मध्यमं॥४॥
उत्तमं पुष्करे स्नानं नद्यां चैवोत्तमोत्तमं॥ तस्माच्चैव पांडवश्रेष्ठ नद्यां स्नानं समाचरेत्॥५॥ क्रोधलोभा
परित्यज्य मिथ्यावादं तथैव च अधर्मनिंदां ... वंतितं ... नेषां संसर्गं विवर्जयेत्॥६॥ वर्जयेत्तु दि
न पापयति जं चैव ... मैथुनं कोसं मांसं मसूरान्नं चणकान् कोद्रवशाकं॥७॥ शाकं मधु परान्नं च
पुनर्भोजनमैथुनं वैष्णवो हि नरः परं दशम्यां दश वर्जयेत्॥८॥ दंतकाष्ठं च तांबूलं दिवास्व
पं च मैथुनं॥ ... ऋतुकालपानं च हिंसां तैलमसत्यं ना॥९॥ द्यूतक्रीडां निद्रां निवर्जनीयाम
तु ने पुष्पालंकारवस्त्रादि गंधमाल्यानुलेपनं॥१०॥ उपवासे ... ब्यांति दंतधावनमंजनं च
मेवाक्या विवादनं तदेहो निर्गमस्सदा॥११॥ केशादि ... न कितल्परं गंधमा

त्यं तथा दीपं धूपं चैव प्रदापयेत् ॥१२॥ रात्रौ जागरणं कृत्वा कथां श्रुत्वा हरेरिमां विप्राय दक्षिणां
दद्यात् स्वशक्त्या त्वन्नमापयेत् ॥१३॥ यथाशक्त्यान्नपानं तु ब्राह्मणे विनिवेदनं न कारयेत् ॥ यथा सोमपूजि
जितागोपि श्वेतक्ष्मा वा वेदविद् द्विजं ॥१४॥ संतारयति दातारं दस्फरफल यत स्वल्पा एवं यः कु
र्नेत पार्थ शृणु तस्यापि तत्फलं ॥१५॥ वाराणस्यां यथा पार्थ विशिष्ट वर्ष सहस्रकैः एकादश्युपवा
सेन फलं त्र प्राप्तिमानवः ॥१६॥ विद्यत स्य च दाने न लब्धे केन च यत्फलं ॥ एकादश्युपवास
नेन तत्फलं परीक्षितिं ॥१७॥ केदारे उदकं पीत्वा संजीवेन पुनर्भवेत् ॥ एकादशी तथा पार्थ ग
र्भवास सहस्य करी ॥१८॥ गो सहस्रे तु यत् पुण्यं दत्ते वेदांगपारगे दशगुणं तस्य नित्यं श्रा
ललाटे जनानां ॥१९॥ अन्नदानात्परं दानं न भूतं न भविष्यति ॥ तृप्तिं प्रयांति केनेय स्वर्गस्था
पितृदेवताः ॥२०॥ अन्नदानात्परं श्रेष्ठं नरमेधो हि पांडव नरमेध सहस्रस्य केदारस्तु विशेषतो ॥२१॥
अश्वमेध सहस्रस्य केदारस्तु विशेष्यते विधिवत् उदकं पीत्वा एकादश्यां च मत्राव ॥२२॥
दश्यां विद्यमानस्त्रिष्ठानू ॥ प्रत्यक्षं शृणु पंच वदंत धावन कां स्पीच लोभे वितप्यता बलो ॥२३॥

व्यायामं च विवादं च दिवास्वापं च मैथुनं शिलापिष्टं मसूरं च एकेकोरद्द वर्ज्ये ॥२४॥ तैलं मधु परान्नं
च पुनर्भोजनं लैष्यनं वेल्लवो हि नरो पार्थ पारणाहनि वर्जयेत् ॥२५॥ एवं यः वे करिष्यति व्रतं पार्थ
न यथापह तस्य देहत्रयो देवा ब्रह्मा विष्णु महेश्वराः ॥२६॥ तेषां तुष्ट्यै नवितय एकादश्युपवा
सकृते ॥ एतत्तु पीजये तस्य एकभक्तस्य साधनात् ॥२७॥ एकभक्तेन नक्तेन उपवास सर्वदायन
राप्नु स्य फलमीरितं कुर्वंत्य एकादशीव्रतं ॥२८॥ एतस्य चार्धं पुण्यं च नक्तेनोज्य नरीरायः ॥ नके
स्यार्धं च वेतस्य एकभक्तस्य साधनात् ॥२९॥ एकादशी व्रते पार्थ पुण्यसंख्या न विद्यते ॥
एकादशी व्रते लब्धा जागरं चैव कारयेत् ॥३०॥ लब्धे जागरणे पार्थ संजीवो न पुनर्भवेत् ॥ त
स्यांद्वी पांडवः श्रेष्ठ व्रतमेतत्समाचरेत् ॥३१॥ एतत्ते कथितं पार्थ यत्कृतं व्रतमुत्तमं पुण्यस
संख्यां न जानामि किंच या पार्थ पृच्छ पृच्छनि ॥३२॥ एकादश्या व्रतस्यास्य विशेषं कस्य धनंजय
॥ अर्जुन उवाच ॥ उत्पन्ना सा कथं देव कथं पुण्याधिका मता ॥३३॥ कथं देव पवित्रा सा कथं देव
तव प्रिया ॥ श्री भगवानुवाच ॥ पूर्वं कृतयुगे पार्थ मरुसु नामा च दानवः ॥ महाघोरा महारौद्र स
र्वदेव जयंकरः ॥३४॥ इन्द्रादित्याश्च तपार्श्वे वायुरग्निस्तथा वचः नवाः प्रतिष्ठिता ॥ सर्वे ग्रहपकि

वधनंजयः॥३५॥ देवता निर्जिताः सर्वे […] येहैव […] वा। स्वर्गान्निराकृतास्तेन देवाश्चैव धनंजय॥३६॥
स्वर्गलोकात् […] भ्रमयन्ति नाथ गताः […] महेश्वरं वै […] सर्वं कथयस्व मे धनंजय॥३७॥ स्वर्गलो
कात् […] महीतले॥ प्रतिमा […] ता देवा […] तेन महासुराः॥३८॥ उपायं […]
[…] देवानां चिन्त्य की गतिर् […] वाच॥ […] यत्र […]॥३९॥ […]
रणागतदीनानां परित्राणपरायण॥४०॥ […] गता देवा महेश्वर॥४१॥ त्रिदशा
[…] तत्र […] धनंजय॥ यत्रास्ते च जनार्दनः […] जनार्दनः॥४२॥ […]
[…] गता […] देवाः […]॥ नमस्ते देवदेवेश नमस्ते सुरविमर्दन […]
[…] मधुसूदनः॥ […] समागताः
शरणं […] च देवेश […] सर्वं माता सर्व […]॥४४॥
[…] कैः॥ […]
॥४५॥ कृताः […] च देवेश वायुराकाश […] मेदिनी॥ न च त्वया रहितं किंचित् त्रैलोक्ये सचराचरे
॥४६॥ स्थावरं जंगमं चापि […] सर्वं प्रतिष्ठितं॥ इति […] जिता […]॥

दानवैर्निर्जिताः सर्वे स्वर्गाच्च […] प्रन्नोस्त्वं देवदेवेश शरणागतवत्सल॥४८॥ देवानो
च वचः श्रुत्वा भगवन् […] दमब्रवीत्॥ श्रीभगवानुवाच॥ कीदृशो दानवः […] किं नामा कीदृशं ब
लं॥४९॥ किं स्थानं किं बलं तस्य ब्रूहि सर्वं सुरेश्वराः॥ देवा ऊचुः॥ पूर्वमेव महाबाहो […]
[…]॥५०॥ […] नाम्ना वै […] महासुरः॥ तस्य पुत्रश्च विख्यातो […] नामेति
दानवः॥५१॥ महाबलो महावीर्यो ब्रह्मणो वरदर्पितः पुरी […] वती नाम तत्र स्थाने निवासि
नः॥५२॥ देवता निर्जिताः सर्वे स्वर्गान्निर्वासिताः॥ तेन […]
तिः॥५३॥ हन्यते दानवैर्दुष्टैः सर्वदेव […] सहितो देवो […] वती पुरी॥५४॥
दृष्ट्वा देवाः सर्वे गर्जमाना महासुराः […] युद्धे॥५५॥ हरिर्नि
[…] दैव दानवैश्च पुनःपुनः॥ संत्रस्ता देवताः सर्वे गता […]॥५६॥ […]
[…] तत्र तत्र […] चक्रेण […]॥५७॥ […]
[…] ततः […] सर्वे घोररूपास्तु दानवाः॥५८॥ […] चक्रे […]
[…] वान् विष्णुर्दैत्येन्द्र […] प्रति तैः छिन्नशिरसः सर्वे पतिता दैत्यपुंगवाः॥५९॥ एकोऽयं दानवो

स तत्र योधयामास विष्णुना अस्त्रयुद्धेन तेन निर्जितो मधुसूदनः ॥६०॥ जितेन देवदेवेन बा-
हुयुधं च याचितं बहुयुधं कृतं तेन दिव्यं वर्षसहस्रकं ॥६१॥ विष्णुश्चिंताप्रपन्नश्च नष्टाः सर्वे
पि देवताः हाहेति करणं कृत्वा असुरसैन्यानि पांडव ॥६२॥ विष्णुश्चेत्रासितस्तेन गतो बदरिका
गुहां सिंहवतिं नाम तत्र सुप्तो जनार्दनः ॥६३॥ योजनद्वादशायामा ह्येवमेकं द्वारं धनंजयः तत्र सुप्तं च देव
सुप्तं त्वयति लो जनार्दनः ॥६४॥ दानवः पृष्ठतो लग्नः प्रविष्टश्च वरां गुहां प्रसुप्तं च हरिं दृष्ट्वा दानवे-
न्द्रेणा चिंतितं हृदि ॥६५॥ प्राबदन्तु हरिं वाक्यं प्रविष्टः सं कदे कृत्वी हनिष्यामि न संदेहो ॥ असुरा लोकभ-
यंकरः ॥६६॥ यावत्कल्पयति दुष्टात्मा तावच्छक्तिर्बहिर्निष्क्रांता निर्जना कैस्यकातत्रे शरीरोच्चुहर-
सदा ॥६७॥ रूपयौवनसंपन्ना दिव्यप्रहरणायुधा विष्णुतेजःसमुद्भूता महाबलपराक्रमा ॥६८॥
मा हिते दानवः सूत्रमाहूर्ता मेलि पांडव ॥ युद्धं ते तया तेन दानवेन्द्रेण चर्प्रसतौ ॥७०॥ निहिते
दानवश्रेष्ठे सबांधववपदि ग्रहः ततो विबुद्धो देवेशस्तत्र वा मधुसूदनः ॥७१॥ पतितं दानवं दृ-
ष्ट्वा देवो विस्मयमागतः ॥ केनायं निहितो दैत्यो ह्यनुग्रो मम शत्रुकः ॥७२॥ प्रकृतं च क्रतं कम्-
मम कारूपे मिष्टता ॥ न देवो न च गंधर्व तत्समो नास्ति दानवः ॥७३॥ विस्मयश्च यदा जातो बा- ३

बाबा शरीरिणी मयाच निहितो दुष्टो देवासुरभयंकरः ॥७४॥ येन सर्वान्सुरान् जित्वा लीला चाव-
विनिवासिता ॥ त्वां विष्णुः प्रसुप्तं दृष्ट्वा दानवेन्द्र हतानत्वया ॥ संहरिष्यामि त्रैलोक्यं कल्वकृते चन-
नार्दनं तस्मात् तद्वचनं श्रुत्वा विष्णुर्वचनमब्रवीत् ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ किं त्वं मुपकारितम मम काम-
मतामिति ॥ निहितो दानवो वीर देवासुरभयंकरः ॥ अहं च निर्जितो येन कस्य सोपि निपातितः
विलोक्य स तद्वचनं श्रुत्वा कन्या वचनमब्रवीत् ॥७८॥ कन्योवाच ॥ एकादशी ह्यहं देव सर्वशत्रुनि-
कृदनी ॥ क्लिश्यमानं हरिं दृष्ट्वा प्रसुप्तं च जनार्दनं ॥७९॥ त्रिभुवने कृतु विरव्यातं मत्सुर्यो दानवे हते ॥
मया कुपितया तत्र प्रलयं योतिदानुवा ॥८०॥ निहतं दानवं चैकमाश्चर्यं च कृतं प्रभो ॥ श्रीभग-
वानोवाच ॥ तुष्टोऽहं दर्शनात्तुभ्यं ईप्सितं च ददामि ते ॥ प्रकृतं च कृतं त्वया देव प्रकारश्च स्वयान
साद्य ॥८१॥ निहितो दानवो दुष्टः संतुष्टो वद व्रतम् ॥ अनंदिते हि त्रैलोक्ये सर्वेषां नंदिता गणाः
६ ॥८२॥ तद्दुहि त्वं च मम दे वियत्ते मनसा रोचते ॥ दास्यामि तेन संदेहो यत्सुरैरपि दुर्लभं ॥८३॥ एका-
दश्युवाच ॥ अनामये चापि देवेश चतुर्युगे च संप्रति ॥ प्रदं तव जिया नित्यं ताद्रशी कुरु मे प्रभो ॥८४॥
सर्वतिथि प्रधानत्वं सर्वविघ्नक्षयंकरी सर्वपापप्रहन्त्री च आयुरारोग्यवर्द्धिनी ॥८५॥ उपो-
षंति च ये तेषां तेषां भक्ति जनार्दनः सर्वसिद्धिर्भवेत्तेषां यदि तुष्टोसि माधव ॥८६॥ उपवा-

सेवयन्तुष्टिं न लभ्यते केन मानवः ॥ एकचित्तेन तस्माद्धि रात्रौ जागरणे ततः ॥ ८७ ॥ पुष्पैर्धूपैस्तथा
दीपैश्च कृष्णभावसमन्वितैः ददाति स्वर्गतिं स्वर्गे ह्यस्मिँल्लोके कल्पकोटिशतानि च ॥ ८८ ॥ गतेवासी
न पश्यति तद्रूपं कुरुमेर्जे ॥ महाक्लानां च उत्तमो सदाचीर्णं सुसिद्धैर्वने ॥ ८९ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ यच्छ्रे
वदामि कल्याणि तत्सर्वं च भवत्यति ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां च यद्वैर्वं च समाचरेत् ॥ ९० ॥ मम भक्ता
श्चये लोकास्त्वज्जलाद्भ ये बुनयः ॥ तेषु मम लाभस्य एकादशी दत्तप्राप्नुते स्थिती ॥ ९१ ॥ द्वितीया
नवमीपक्षीपाष्ठमीपौर्णमास्यां चतुर्दशी एकादशी विनश्यते तिथि रेषा हरिप्रिया ॥ ९२ ॥ सर्वसिद्धिप्रद
तस्य सर्वसिद्धिं प्रदातिते एवमुक्त्वा तदा नारायणश्चैवांतरधीयत ॥ ९३ ॥ एकादशीतिथिः पार्थस
र्वपापप्रनाशनी एवं सा च महापुण्या सर्वदेवैः प्रपूजिता एकादशी व्रतं पुण्यं सफलं सधनं भवेत् ॥
इति श्री एकादशी कृपा संपूर्ण ॥ श्री व्रत १ ... मंगल ... ॥ श्रीरस्तु ॥ ८